

SEPTEMBER 2021

POLICY BRIEF

Religionsperspektivet i strategierna som styr svenskt bistånd

HUR NAVIGERA RÄTT VAD GÄLLER RELIGION OCH UTVECKLING I SVERIGES STRATEGIER FÖR UTVECKLINGSSAMAR- BETE?

Kunskapsforum för Religion och Utveckling är ett mångårigt samarbete mellan Diakonia, Islamic Relief-Sverige, PMU, Act Svenska kyrkan och Svenska missionsrådet. Vi vill bidra till ökad medvetenhet och kunskap om religionens roll i utvecklingssamarbetet. Vi har i flera sammanhang samarbetat med Sida kring gemensamma evenemang. Med Kunskapsforums medlemmar och våra samarbetspartner har vi ett stort kontaktnät inom civilsamhället i de länder och regioner som är aktuella för nya svenska strategier.

Syftet med det här policy brief är att lyfta relevanta frågeställningar inför Sidas och UD:s framtagande av nya strategier samt att visa på vilka resurser som Kunskapsforum kan tillhandahålla i form av relevanta dokument, utbildningar och kontakter.

BAKGRUND

Vi vet att livsåskådning och religion är viktiga frågor för i stor sett alla människor och att religiösa aktörer har stort inflytande, på gott, och ont. Att förstå hur tro och religion samspelar med mänskliga rättigheter och hållbar utveckling är en

förutsättning för ett effektivt och rättighetsbaserat utvecklingssamarbete. Religiösa aktörers roll i utveckling går knappast att överskatta. Direkt som aktörer i utvecklingssamarbete och indirekt som bärare av värderingar, normer och identiteter för många människor. Mycket forskning har bedrivits inom ämnet och det finns en stor evidens för dessa roller.

Därför vill Kunskapsforum lyfta vikten av att inkludera religionens och religiösa aktörers roll i ekonomisk, social, politisk och kulturell analys. Religions- och övertygelsefrihet är en av de grundläggande demokratiska rättigheterna som bör inkluderas i analysen av det krympande demokratiska utrymmet. Vi är också övertygade om att det krävs en fördjupad kompetens, det vi kallar "religiös läskunnighet", för att förstå hur religion och religiösa aktörer påverkar och påverkas av samhällsutvecklingen.

Kunskapsforum och våra lokala samarbetspartner har ofta varit konsulterade i framtagandet av svenska strategier. Vi har läst ett antal av de nuvarande eller nyligen genomförda strategierna och

I Kunskapsforum för religion och utveckling ingår:

analyserat hur religionens roll och betydelse i den givna kontexten beskrivs och värderas: Är religiösa aktörer nämnda? Är de adekvat beskrivna? Hur beskrivs de i relation till svenska målsättningar?

Efter denna genomgång kan vi generellt konstatera att religiösa aktörer och deras roll i utvecklingen i respektive land eller region sällan lyfts fram. Detsamma gäller för situationen för religions- och övertygelsefrihet. Religiösa aktörer är ofta dominerande aktörer i utvecklingskontexter. Att utelämnat detta perspektiv gör att Sverige som givare missar viktiga aspekter i kontextanalysen och maktanalysen.

Den samlade erfarenheten bland Kunskapsforums medlemmar är att religion, religiösa aktörer och deras påverkan på situationen eller utvecklingen i olika länder bör ges större uppmärksamhet och att en "religiöst läskunnig" analys skulle skapa en bättre bild och på sikt leda till bättre insatser och ökad effekt av det svenska utvecklingssamarbetet.

Ett stort antal utvecklingsstrategier revideras just nu. Därför vill Kunskapsforum för Religion och Utveckling bidra med några enkla verktyg för analysen för att på sätt skapa bättre förutsättningar för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

REKOMMENDATIONER

Vi rekommenderar att en bredd av religiösa aktörer, i synnerhet på lokal nivå, bjuds in och involveras i att ta fram, följa upp och utvärdera strategier, både när det gäller kontextanalyser och förslag till verksamhet. Utan religiösa aktörers deltagande riskerar viktiga perspektiv att gå förlorade.

Inför framtagandet av nya strategier rekommenderar vi att Sida, UD eller utlandsmyndigheten gör:

1. en enkel analys av sin egen kunskap om religiösa aktörer i den givna kontexten och av sin egen roll:

- Hur väl förstår vi vilken roll religion och religiösa aktörer spelar i vår kontext?
- Inom vilka områden behöver vi fördjupa vår kunskap?
- Hur uppfattas vi av religiösa aktörer i kontexten?

2. en analys av aktuella aktörer och hur de ska bemötas:

- Identifiera vilka religiösa aktörer som verkar i kontexten.
- Fördjupa kunskapen om de religiösa aktörernas drivkrafter och mål.
- Belysa hur de förhåller sig till de mål som svenska aktörer har i kontexten.
- Vilka nyckelspelare kan identifieras för samarbete?
- Vilka motkrafter till de svenska aktörernas målsättning kan identifieras?

3. en analys av situationen för religions- och övertygelsefrihet:

- Hur begränsar eventuella inskränkningar i religions- och övertygelsefrihet det demokratiska utrymmet för religiösa aktörer? Hur drabbas olika religiösa aktörer?
- Hur påverkas vårt arbete av situationen för religions- och övertygelsefrihet?

Kunskapsforum för religion och utveckling är medvetna om att processen att ta fram strategier befinner sig på olika stadier och att varje kontext är unik, och vill erbjuda vår kunskap och erfarenhet på det sätt som passar er. Se nedan hur ni kan kontakta oss. Längst ned i detta brev finns även en lista över olika typer av resurser inom området.

Vi ser fram emot ett fortsatt samarbete för ett effektivt och rättighetsbaserat utvecklingssamarbete!

Kontakta gärna Petter Jakobsson på SMR för fortsatt dialog med kunskapsforum för religion och utveckling: petter.jakobsson@smc.global

RESURSMATERIAL:

Toolbox for religious literacy – bland annat 6 olika strategier att förhålla sig till religiösa aktörer. SMRs lärplattform www.smc.global/larcenter

Lärmoduler om Religion och Utveckling från ACT Alliance på Fabo.org

International Partnership on Religion and Sustainable Development PaRD www.partner-religion-development.org: En rik resursbank om R&D, inte minst inom klimatområdet.

Religions- och övertygelsefrihet (Freedom of Religion or Belief, FoRB)

FORB learning platform www.forb-learning.org: Rikt material om FoRB; Filmer, utbildningar övningar mm. Filmerna finns nu på engelska, spanska, franska, hindi, ryska, turkiska, arabiska, farsi, vietnamesiska, mandarin och burmesiska (utöver svenska och danska), och snart även på urdu, bengali, bahasa Indonesian, tibetanska, uighuriska och sinhala.

Joint Learning Initiative <https://jliflc.com/>

Är ett internationellt samarbete för att utveckla och kommunicera forskningsresultat om lokala trosbaserade aktörers bidrag till utveckling och humanitärt arbete.

Svenska
missionsrådet

act
Svenska kyrkan

Diakonia
People Change the World

